

Załącznik do Uchwały RM
Nr. XIX/272/99
z dn. 25 listopada 1999r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

dla miasta Olsztyna

Olsztyn, 1999

Cele programu.

- 1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.**
- 2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.**
- 3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.**

Warunkami koniecznymi do osiągnięcia tych celów są:

- ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych;
- zmiana zachowań i postaw obywateli i instytucji w sytuacjach związanych z alkoholem;
- budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie);
- zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

ROZDZIAŁ I

Zadania gminnego programu.

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Utworzenie w Olsztynie Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia na ul. Pstrowskiego 36.

- a) nadzór i koordynacja działań związanych z utworzeniem przychodni;
- b) sfinansowanie remontu, adaptacji i wyposażenia;
- c) finansowanie 5 etatów profesjonalistów w przychodni.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację :

- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej;

2. Rozszerzenie działalności punktu konsultacyjnego przy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- a) wprowadzenie dodatkowych dyżurów specjalisty terapii uzależnień (poniedziałki i piątki po południu);
- b) utworzenie grupy wsparcia.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Programy dla uzależnionych i ich rodzin.

- a) przyjęcie do realizacji programów nadsyłanych przez organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne;

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Komisja RPA

4. Szkolenia profesjonalne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla pomagających uzależnionym oraz ich rodzinom.

- a) skierowanie na szkolenia w :
- Instytucie Psychologii Zdrowia w Warszawie
  - Studium Pomocy Psychologicznej,
  - Program Rozwoju Osobistego,
  - Studium Terapii Uzależnień,
  - Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
  - Szkoły Rozwiązywania Lokalnych Problemów Alkoholowych „Strategia”;
  - Instytucie Psychiatrii i Neurologii;
  - Uniwersytecie Łódzkim – Podyplomowe Studium Profilaktyki Uzależnień;
- b) zorganizowanie szkolenia w programie wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji przeznaczonego dla podstawowej opieki zdrowotnej (grupa lekarzy i pielęgniarek);
- c) szkolenia specjalistyczne dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (3 osoby);
- d) szkolenie osób nie związanych bezpośrednio z rozwiązywaniem problemów alkoholowych (pracownicy świetlic terapeutycznych, ognisk TPD i innych) 5 osób;
- e) szkoleniowe wyjazdy zagraniczne (również konferencje, seminaria i spotkania tematyczne) dla osób realizujących oraz nadzorujących wykonywanie zadań gminnego programu.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Wydział Zdrowia;
- Wydział oświaty;
- Komisja RPA.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Stworzenie możliwości pomocy rodzinom z problemem alkoholowym.

- a) wpisanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, i Ośrodka Interwencji Kryzysowych (po jego powstaniu) :
    - realizowanie zadań programowych poradni uzależnień (w ramach OIK);
    - finansowanie wybranych zadań poradni rodzinnej (w ramach OIK);
    - finansowanie części zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w świetlicach terapeutycznych i poradniach psychologiczno – pedagogicznych;
  - b) działalność świetlic terapeutycznych oraz ognisk i innych placówek miejskich pracujących z dziećmi z rodzin w których występują problemy alkoholowe;
  - c) wpisanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych do programów wychowawczych szkół i ich realizacja.
2. Uruchomienie punktu konsultacyjnego dla rodziców mających problemy w związku z używaniem alkoholu przez ich dzieci:
- uruchomienie telefonu „Pomarańczowa linia”;
  - wprowadzenie dyżurów specjalistów, głównie w godzinach popołudniowych.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Wydział Zdrowia;
- Wydział Oświaty we współpracy ze szkołami;
- Komisja RPA;
- MOPS.

2. Utworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

System tworzą:

- Policja
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisja RPA,
- Izba Wyrzeźwień,
- służba zdrowia,
- szkoły oraz placówki oświatowo – wychowawcze.

Do tworzonego systemu włączone zostaną także stowarzyszenia, organizacje społeczne, parafie oraz Rady Osiedla.

- a) przeprowadzenie szkoleń dla pracowników poszczególnych resortów, szkolenia realizuje zespół posiadający uprawnienia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Komisja RPA.

3. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowych.

- a) utworzenie poradni przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
  - zadaniem wiodącym byłaby psychoterapia ofiar przemocy domowej oraz opracowanie programu terapii i rehabilitacji dla sprawców przemocy.
- b) utworzenie hostelu dla kobiet z dziećmi zagrożonych przemocą:
  - głównie finansowanie pracy pracowników udzielających pomocy w pierwszym kontakcie;
- c) powołanie Zespołu Interwencji Kryzysowych ;
  - stworzenie zespołu dyżurnego mogącego interweniować w sytuacjach skrajnych (przemoc w rodzinie, próby samobójcze itp.). Opłacenie dyżurów : psychologa, lekarza, policjanta, pedagoga, pielęgniarki.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Wydział Zdrowia;
- Komisja RPA.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla młodzieży.

1. Realizacja nowoczesnej profilaktyki problemów alkoholowych dla młodzieży szkolnej.

- a) objęcie wszystkich szkół podstawowych naszego miasta programem pn.: „Elementarz” (koordynacja programu – Fundacja ETOH W-wa);
- b) w wybranych szkołach realizacja programu „Spójrz inaczej”, „Nasze spotkania” oraz innych autorskich programów zgłaszanych przez nauczycieli za pośrednictwem Wydziału oświaty;
- c) realizacja programu NOE;
- d) realizacja innych programów rekomendowanych przez PARPA m.in. „Śnieżna kula”, „Dziękuję, nie!”, „Spójrz inaczej” i inne;
- e) realizacja programów w Świetlicach Terapeutycznych i Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych po nadesłaniu w ramach konkursu ofert programowych;
- f) organizacja obozów i kolonii profilaktycznych i terapeutycznych wg. przedstawionych ofert programowych przez podmioty publiczne i organizacje pozarządowe:
  - przyjmuje się, że takie formy pracy z dziećmi i młodzieżą winny być zwieńczeniem całorocznej pracy profilaktycznej lub terapeutycznej;
  - wszystkie kolonie i obozy winny zawierać szczegółowy harmonogram prac profilaktycznych lub terapeutycznych (scenariusz zajęć);
  - kolonie i obozy winny być prowadzone przez kadrę legitymującą się zaświadczeniami o kompetencjach zawodowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- g) zadania psycho-profilaktyczne skierowane do młodzieży zatrzymanej w izbie wytrzeźwień - program opracuje i realizuje izba wytrzeźwień.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Wydział Oświaty we współpracy z Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi, szkołami, świetlicami terapeutycznymi;
- MOPS;
- Komisja RPA;
- Izba wytrzeźwień

2. Inne formy oddziaływań profilaktycznych bezpośrednio realizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- a) stały udział w programach edukacyjno-informacyjnych prowadzonych w olsztyńskich mediach;
- b) organizacja kampanii profilaktycznych: lokalnych i udział w ogólnopolskich;
- c) promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego stylu życia m.in. dyskoteki, bale dla dorosłych, zawody sportowe, itp.;
- d) utworzenie pubu dla młodzieży, wolnego od alkoholu, tytoniu i narkotyków;
- e) doposażenie policji w najnowocześniejszy sprzęt do pomiaru stanu trzeźwości kierujących pojazdami samochodowymi w mieście Olsztynie jako niezbędnego środka do realizacji wspólnego programu pn.: „Lejek”;
- f) stworzenie systemu współpracy ze służbami miejskim (np. Straż Miejska) w sprawie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych – realizacja programów zgłaszanych przez te służby;
- g) druk broszur, biuletynów, ulotek i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym;
- h) prowadzenie monitorowania problemów alkoholowych w mieście – realizacja programu wyspecjalizowanych firm socjologicznych połączonych z programami monitorowania ogólnopolskiego.

3. Edukacja i szkolenia.

- a) prowadzenie szkoleń dla pedagogów szkolnych i nauczycieli w zakresie rozpoznawania sygnałów świadczących o używaniu lub nadużywaniu alkoholu przez nieletnich i sposobie radzenia sobie z tymi problemami;
- b) prowadzenie szkoleń z zakresu profilaktyki przedstawicieli zawodów biorących udział w realizacji gminnego programu (w szczególności pracowników pomocy społecznej, pedagogów, kuratorów sądowych, policjantów, urzędników, funkcjonariuszy straży miejskiej, izby wytrzeźwień);
- c) dofinansowywanie programów szkoleniowych prowadzonych w wyższych uczelniach Olsztyna, przez rekomendowanych przez Gminną Komisję RPA wykładowców ;
- d) dwudniowe szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy prowadzone przez zaproszonych specjalistów (sesje wykładowe i warsztatowe);
- e) prowadzenie szkoleń dla właścicieli sklepów i sprzedawców handlujących napojami alkoholowymi;

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Wydział Zdrowia,
- Wydział Oświaty,
- MOPS,
- Izba Wytrzeźwień,
- Komisja RPA.

Zadanie 4. Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrolę przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Podstawowym założeniem tego zadania jest opracowanie i realizacja standardów obowiązujących w Olsztynie. W sferze ustaleń ogólnych jest to przyjęcie, że napój alkoholowy nie jest zwykłym towarem do którego można stosować proste zasady wolnego rynku, popytu i podaży. W sferze ustaleń administracyjno-prawnych przyjęcie zasad wyznaczających podstawowe kierunki polityki wobec alkoholu realizowanej przez Radę Miejską Olsztyna.

1. Ograniczenie dostępności do alkoholu.

Określenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu na 135.

- a) wprowadzenie wymaganej odległości od punktu sprzedaży napojów alkoholowych do tzw. obiektów chronionych wyrażoną w ilości **minimum 50 metrów** - mierzona po ciągach komunikacyjnych od wejścia placówki sprzedającej napoje alkoholowe do wejścia do obiektu chronionego z wyjątkiem sklepów liturgicznych prowadzących sprzedaż dewocjonaliów;
- b) za obiekt chroniony przyjmuje się: przedszkola, żłobki, szkoły, miejsca kultu religijnego, placówki prowadzące zajęcia z dziećmi i młodzieżą;
- c) **ograniczenie do pięciu** liczby punktów sprzedaży całodobowej napojów alkoholowych w mieście (nie więcej niż 1 punkt w osiedlu), dodatkowym wymogiem dla tego typu punktu jest zapewnienie całodobowej, profesjonalnej ochrony w celu zapewnienia spokoju i porządku w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych;
- d) zakaz prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych na terenie stacji benzynowych ;
- e) przyjęcie za wymaganą wielkość 50 m² powierzchni sprzedażowej dla placówek prowadzących sprzedaż wszystkich asortymentów napojów alkoholowych z wyjątkiem sklepów monopolowych ;

Szczegółowe rozwiązania prawne określa osobna uchwała Rady Miejskiej w Olsztynie.

1. Warunki jakie winien spełniać punkt starający się o uzyskanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

- a) warunki określa osobna uchwała Rady Miejskiej;
- b) zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży może być wydane na okres 2 lat, a w miejscu sprzedaży na okres 4 lat;
- c) napoje alkoholowe nie mogą być sprzedawane w formie samoobsługi (z wyjątkiem piwa), a za wydzielone stoisko rozumie się miejsce, w którym odpowiedzialna za to osoba prowadzi bezpośrednią sprzedaż napojów alkoholowych, tj. sprzedaż odbywa się z rąk sprzedawcy do rąk klienta, za ladą wydzielającą to stoisko od pozostałej części sklepu, posiadające własną kasę fiskalną rejestrującą prowadzoną sprzedaż;

- d) w warunkach znajdują się dokładne określenia typów i rodzajów placówek handlowych uprawnionych do sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z dokładnym wyszczególnieniem jaki obiekt uważa się za sklep ogólnospożywczy, a jaki za „drink-bar”, itp.;
- e) nowe zezwolenie można wydać po wniesieniu opłat za korzystanie z wcześniejszych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- f) nowe zezwolenie wydaje się po uzyskaniu opinii rad osiedla jeśli są powołane i funkcjonują, oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Warunki cofania zezwoleń.

Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych jest cofane w razie złamania postanowień ustawy z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U 35, poz.230 z późn.zm.);

- a) po kontroli punktu sprzedaży przez przedstawiciela Gminnej Komisji RPA oraz przedstawiciela straży miejskiej, stwierdzających naruszenie warunków zezwolenia lub złamania postanowień ustawy (np. sprzedaży napoju alkoholowego nieletnim) – dowód – protokół kontroli;
  - b) po stwierdzeniu na piśmie przez dwóch świadków w obecności uprawnionej osoby (członka Komisji RPA, policjanta, funkcjonariusza Straży Miejskiej, pracownika PIH lub innej osoby z mocy prawa uprawnionej do prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych) faktu naruszenia ustawy lub postanowień o warunkach uzyskiwania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- W każdym przypadku wszczęcia procedury cofania zezwolenia konieczna jest opinia Gminnej Komisji RPA.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację:

- Wydział Spraw Obywatelskich,
- Komisja RPA,
- Straż Miejska w Olsztynie.

Zadanie 5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi programy o charakterze profesjonalnym.

- a) współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami życia społecznego w zakresie wypracowywania form i możliwości realizacji wybranych zadań gminnego programu ;
- b) wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych oraz pomoc np. w nieodpłatnym udostępnianiu pomieszczeń na spotkania.

ROZDZIAŁ II

Rozwiązania niezbędne do realizacji zadań.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja RPA jest faktycznym i realnym koordynatorem realizacji Gminnego Programu. Jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu (art. 4¹.3. ustawy o wychowaniu w trzeźwości).

Sekretarz Komisji pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Prezydenta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

W swych pracach Gminna Komisja RPA kieruje się merytorycznymi wskazaniem zawartymi w przewodnikach opracowywanych przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

Gminna Komisja opiniuje wszystkie projekty uchwał Rady Miejskiej dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Warunki niezbędne dla realizacji programu.

- a) wyposażenie Komisji RPA w podstawowy sprzęt biurowy:
  - zakup programów komputerowych i osprzętu do korzystania m.in. z Internetu;

3. Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu.

- a) środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych klasyfikuje się po stronie dochodów w dziale 91 rozdz.9195 „pozostała działalność”, a po stronie wydatków w dziale 85 rozdz. 8536 „przeciwdziałanie alkoholizmowi”.

4. Inne.

- stworzenie możliwości do prowadzenia szkoleń w lokalu Komisji, m.in. zakup: telewizora, video, magnetofonu, tablicy, itp.;
- wyposażenie biblioteki Komisji RPA w szkoleniowe kasety video i magnetofonowe, książki, publikacje (także dokonanie prenumeraty);